

6.3. Puittaimestiku haljastuslik hinnang

Rae valla Veskitaguse küla Sõõru maaüksuse II arendusjärgu ala puittaimestiku haljastuslik hinnang

Sissejuhatus

Haljastusliku hinnangu teostamiseks vajalik dendroloogiline inventuur viidi läbi novembris 2011 umbes 4.6 ha suurusel alal Harjumaal, Veskitaguse külas, Sõõru (tunnus 65303:001:0094) edelapoolses osas.

Uuritud ala loodeosas paikneb olemasolev elamu koos õuemaa ja viljapuuaiaga ning tiigiga.

Ülejäänud ala katab peamiselt männi-enamusega segamets. Mets on valdavalt keskealine, vaid haava enamusega metsaosad (eraldised) on jõudmas küpsesse ikka.

Haljastusliku hinnangu koostas ja välitööd teostas dendroloog Olev Abner. Välitöödel osales dendroloog Kalle Kõllamaa.

Metoodika

Välitööde teostamisel ja töö vormistamisel on lähtutud Tallinna Linnavalitsuse määrusest nr. 34 3. maist 2006 "**Puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise kord**", mis sobib hästi erinevate puittaimedega kaetud alade kirjeldamiseks.

Töö käigus eraldati alusplaanil M 1:500 üksikpuud, eriilmelised puude rühmad ja read, põõsad ja põõsaste rühmad, võsad ning metsaeraldised ning alusplaanile kanti nende haljastuslike objektide võra või võrastike projektsiooni kontuur või piirid ja juurde kirjutati alusplaanile unikaalne number.

Iga eelnimetatud haljastusliku objekti andmed kanti numereeritud haljastuslike objektide nimekirja (Tabel 1). Selles nimekirjas järgneb igale numbrile puittaimet nimetus või metsaeraldise puhul koosseisuvalem; puu diameeter 1,3 m kõrgusel sentimeetrites (kui on tegemist mitmeharulise puuga, on diameetrid eraldatud sümboli "&" abil; puude rühmades semikooloniga); vajadusel puittaimet kõrgus meetrites; üksikpuudel, põõsastel ja lähestikku paiknevate puude ja põõsaste rühmadel suurim võra läbimõõt meetrites; haljastusliku väärtuse hinne ja märkused.

Viljapuuaiaga puittaimede andmed on toodud märkuste lahtris.

Puittaimede kõrgus hinnati visuaalselt.

Metsaeraldise juures rinnaspindala määrati Bitterlichi lihtrelaskoobiga ja keskmine diameeter hinnati visuaalselt. Metsaeraldiste andmed koondati tabelisse 2 „Metsaeraldiste nimekiri“. Metsaeraldiste koosseisuvalemite kasutati järgmisi lühendeid: MÄ – harilik mänd, KU – harilik kuusk, HB – harilik haab, KS – kask, LV – hall lepp. Kasvukohatüübi lühendites kasutati järgmist lühendit: AN – angervaksa, KR-MS – karusambla mustika; JK-MS – jänese kapsa-mustika. Muud lühendid: D – rinnasdiameeter, Dmax – suurim rinnasdiameeter, H – kõrgus.

Nimede lühendamiseks tähistati epiteeti „harilik“ lühendiga „h.“.

Ühtlasi hinnati iga haljastusliku objekti haljastuslik väärtus antud kohal. Aluseks olid siin 5-astmelised skaalad (LISA 1 „Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala“; LISA 1a. Puistute (k.a. metsad ja metsaosad) haljastusliku väärtuse hindamise skaala; LISA 1b „Põõsaste haljastusliku väärtuse hindamise skaala“). Puittaimede haljastuslik väärtus on dendroloogilisel plaanil ära toodud vastavate värvidega:

I klass – punase värviga;

II klass – sinise värviga;

III klass – roheline värviga;

IV klass – kollase värviga;

V klass – pruuni värviga.

Hiljem koostati ala puittaimede nimekiri eesti keeles ladinakeelsete vastetega (Tabel 3).

1. Puittaimestiku üldandmed

Uuritud alal paikneb ebaühtlase iseloomuga puittaimestik. Ala loodeosas paikneb olemasolev elamu koos õuema ja viljapuuaiaga ning tiigiga. Viljapuuaiaga (nr. 8) piiravad kirdest ja loodest kuuskede read (nr. 1, 9). Õuealal ja ümber elamu kasvavad peamiselt sookased (nr. 4, 7, 10, 11, 12, 15, 18, 19, 20, 21, 23, 24), mida täiendavad mõned männid (nr. 16, 22, 25, 26). Mänd nr. 22 on surnud. Kõige huvitavam puu on rippuvate teise astme okstega vitskuusk (nr. 14), mida lagendikel kohtab harva. Heas seisundis on ka h. pärn (nr. 3).

Elamu juurdepääsutee servas kasvavad reas (puud nr. 27 kuni 46) h. haavad, sookased ja kolm h. mändi. Puude all on h. kuuse järelkasvu. Enamik haabadest on nakkunud haavataelikust (*Phellinus tremulae*). Mitmetel haabadel on juba tüvedel näha haavataeliku viljakehad. Haavataelik tekitab südamemädanikku ja põhjustab puude tüvedes õõnsuste teket, kuid mädaniku arenedes häirub ka puu toitumine ja puu võrasse tekivad kuivanud oksad, mis murdudes võivad tekitada kahju.

Ülejäänud ala katab peamiselt männi-enamusega segamets. Mets on valdavalt keskealine, kus puude vanus on vahemikus 60–70 aastat, vaid haava enamusega metsaosad (eraldised) on jõudmas küpsesse ikka. Enamik alast on ajuti liigniiske, kuuludes angervaksa, jänese kapsa-mustika ja karusambla-mustika kasvukohatüüpi ning seetõttu on alale rajatud kraavitus. Kraavituse mõju on olnud positiivne ning kraavidest kuni 20 m kaugusel kasvavate puude juurdekasvud on suurenenud. Kõige väiksem mõju olnud karusambla-mustika kasvukohatüübis, kus on eraldisi (nr. 52, 57, 60), mis jätkuvalt kannatavad liigniiskuse all.

Haljastuslikult on väärtuslikumad männienamusega eraldised, kuna mänd on häirimise suhtes vastupidavam kui h. kuusk ja sookask. H. haab on haljastuse seisukohalt teistest puudest vähem väärtuslik, kuna on lühiealine ja tihti seenhaigustest kahjustunud.

Uuritud alal eristati 17 puittaimet, millest 11 on kodumaised.

Tabel 1. Numereeritud haljastuslike objektide nimekiri.

Jrk. nr.	Puittaimet nimetus	Hindamise objekt	Rinnas- diameeter (diameeter 1,3 m kõrguselt maapinnast), cm	Kõrgus / kõrguste vahemik, m	Võra suurim läbimõõt, m	Haljastuslik väärtus- klass	Märkused
1	harilik kuusk	puude rida	(11)20–40	17		II	võrade läbimõõt u 7 m
2	sookask	puude rühm	11; 23; 10		6	V	3 puud; kahjustavad kuuski
3	harilik pärn	üksikpuu	55		9	II	
4	sookask	üksikpuu	39		7	III	tüvel allosas pahad
5	haraline ploomipuu	puude rühm		4	6	III	
6	harilik kuusk	üksikpuu	48		7	II	
7	sookask	üksikpuu	38		5	III	
8		VILJAPUUAED				IV	13 aed-õunapuud; paar põõsasjat hapu kirsipuud; punased sõstrad; aed- karusmari
9	harilik kuusk	puude rida	10–20	17		II	võrade läbimõõt u 6 m
10	sookask	üksikpuu	19		3,5	III	
11	sookask	üksikpuu	33 & 26		9	III	2-haruline
12	sookask	üksikpuu	14		3,5	IV	
13	harilik sirel	põõsaste rühm		4	4	III	
14	vitskuusk	üksikpuu	30		5	II	
15	sookask	üksikpuu	32		5	III	
16	harilik mänd	üksikpuu	26		4,5	III	
17	harilik kuusk	üksikpuu	33		6	II	
18	sookask	üksikpuu	24		4	III	võra ühe külge, suunatud

Jrk. nr.	Puittaimet nimetus	Hindamise objekt	Rinnas- diameeter (diameeter 1,3 m kõrguselt maapinnast), cm	Kõrgus / kõrguste vahemik, m	Võra suurim läbimõõt, m	Haljastuslik väärtus- klass	Märkused
							loodesse
19	sookask	üksikpuu	30		5	III	võra ühekülgne, suunatud põhja
20	sookask	üksikpuu	26		4.5	III	
21	sookask	üksikpuu	41 & 34		8	III	2-haruline; all h. pihlakas, IV
22	harilik mänd	üksikpuu	35		4	V	PUU ON SURNUD
23	sookask	üksikpuu	26		4.5	III	võra ühekülgne, suunatud itta
24	sookask	üksikpuu	34		6	III	
25	harilik mänd	üksikpuu	40		8	III	all vesipaju, IV
26	harilik mänd	üksikpuu	44		8	II	
27	harilik mänd	üksikpuu	36		5	II	
28	harilik kuusk	üksikpuu	12		3	III	
29	harilik mänd	üksikpuu	28		5	II	
30	harilik haab	üksikpuu	33		8	IV	tüvel haavataeliku viljakehad
31	harilik haab	üksikpuu	39		8	IV	tüvel haavataeliku viljakehad
32	harilik haab	üksikpuu	33		5	III	
33	sookask	üksikpuu	17		3	V	latv kuivanud
34	sookask	üksikpuu	12		3	IV	võra väike ja ühekülgne, suunatud loodesse
35	harilik haab	üksikpuu	37		6	III	
36	sookask	üksikpuu	17		3.5	IV	
37	harilik kuusk	üksikpuu	12		3	III	
38	sookask	üksikpuu	22		3.5	IV	
39	sookask	üksikpuu	15		3.5	IV	võra ühekülgne, suunatud loodesse
40	sookask	üksikpuu	15		4	IV	
41	sookask	üksikpuu	18		4	III	
42	harilik mänd	üksikpuu	22		3.5	III	all edela pool h. kuusk, D=11 cm, III
43	harilik haab	üksikpuu	38		8	V	PUU ON SURNUD
44	sookask	puude rühm	23; 18		5	III	2 puud; võrad liitunud
45	sookask	üksikpuu	25		4	III	
46	sookask	üksikpuu	34		6	V	PUU ON SURNUD; all h. kuuse järelkasv, H<3 m, III
47	sookask	puude rühm	5–7	7		IV	all punane leeder, raudremmelgas IV
	hall lepp	puude rühm	10–12	8–11		IV	
48	60MÄ40KS + LV	metsaerald				III	vt. tabel 2
49	60KS40HB	metsaerald				IV	vt. tabel 2
50	harilik mänd	puude rühm		16–18		III	vahel mõned sookased, D=10–15 cm, V; all h. kuuse järelkasv, H=1–6 m, III
	harilik kuusk	puude rühm		15–16		III	
51	hall lepp	võsa		2–4		V	
52	80MÄ10HB10KS	metsaerald				III	vt. tabel 2
53	raagremmelgas	võsa		3–5		V	
54	80KS10KU10HB	metsaerald				IV	vt. tabel 2
55	80MÄ20KS + HB	metsaerald				III	vt. tabel 2
56	50HB50KS + MÄ	metsaerald				IV	vt. tabel 2
57	60MÄ30HB10KS	metsaerald				IV	vt. tabel 2
58	raagremmelgas	võsa		2–4		V	teetrassi servas ja peal
59	90MÄ10KS + KU	metsaerald				III	vt. tabel 2
60	80KS20HB	metsaerald				IV	vt. tabel 2
61	60MÄ20KS20HB	metsaerald				III	vt. tabel 2

Jrk. nr.	Puittaimet nimetus	Hindamise objekt	Rinnas- diameeter (diameeter 1,3 m kõrguselt maapinnast), cm	Kõrgus / kõrguste vahemik, m	Võra suurim läbimõõt, m	Haljastuslik väärtus- klass	Märkused
62	90HB10KS	metsaeraldis				IV	vt. tabel 2
63	harilik haab	võsa		2–3		V	
	raagremmelgas	võsa		2–3		V	
64	raagremmelgas	võsa		2–4		V	teetrassi servas ja peal
65	hall lepp	puude rühm	5–12	6–8		IV	kraavi kallastel

Tabel 2. Metsaeraldide kirjeldus.

Eraldis, pindala	Rin- ne	Kooseis		Kasvu- koha- tüüp	Boni- teet	Vanus a	Kõr- gus m	Dia- mee- ter cm	Täius	Tagavara tm		Soovi- tatav välja- raie %
		kor- daja	puu- liik							ha- l	eral- disel	
47 0,19 ha	1			AN	2				50	146	28	
		60	MÄ			70	19	25		88	17	0
		40	KS			50	17	18		58	11	10
Looduslik puistu. Täius ja koosseis ebaühtlane. Peamiselt põhjaosas ülarindes ka mõni kuusk. Kaskedest valdav sookask. Laiguti kuuse järelkasvu, H=3–6 m. Põõsarindes paiguti vaarikas.												
48 0,15 ha	1			AN	2				60	107	16	
		60	KSS			50	17	18		64	10	5
		40	HB			55	20	35		43	6	10
Looduslik puistu. Täius ja vanus ebaühtlane, idaservast läheb läbi õhukliini trass. Kaskedest on valitsev sookask. Koosseisus ka mõni mänd. Alusmetsas kuuse järelkasv, H=4–8 m. Põõsarindes valitsev paakspuu, paiguti vaarikas.												
52 0,25 ha	1			KR- MS	3				60	175	44	
		80	MÄ			70	19	25		140	35	0
		15	HB			60	22	35		26	7	10
		5	KS			60	17	18		9	2	50
Looduslik puistu. Koosseis ebaühtlane. Kraavi servas paiguti ülekaalus haavad. Hajali on koosseisus sookaski. Kraavist kaugemal ajuti liigniiske. Kased on kõrgelt laasunud. Alusmetsas mõni sarapuu, paakspuu, paiguti vaarikas. Puhmarindes paiguti mustikas ja harva ka pohl.												
54 0,35 ha	1			KR- MS	3				50	98	34	
		80	KS			65	16	16		78	26	0
		10	KU			65	16	24		10	4	0
		10	HB			65	20	32		10	4	10
Looduslik puistu. Koosseis ebaühtlane. Loode- ja edelaservas ülekaalus sookased. Loodeosas hakkab kujunema kaskede all kuuse järelkasvust teine rinne. Kaskedest ülekaalus sookask, harva on koosseisus kuldkaask. Alusmetsas hall lepp, haava järelkasv, pihlakas, ka kuuse järelkasv, H<10 m, samuti mõni raagremmelgas; põõsarindes sarapuu, paiguti vaarikas. Juurevõsutekkelisi haava rühmi tuleks harvendada.												
55 0,35 ha	1			KR- MS	3				60	213	75	
		80	MÄ			65	17	28		138	60	0
		20	KS			65	16	20		32	15	5
Looduslik puistu. Koosseis ebaühtlane. Kaskedest ülekaalus sookask, kirdepool on puistus ka haabasid, hajali mõni kuusk. Alusmetsas haava juurevõsud, paiguti kuuse järelkasv, H=3–8 m; põõsarindes paakspuu. Puhmarindes paiguti mustikas.												
56 0,35 ha	1			JK-MS	2				70	242	84	
		50	HB			60	23	35		121	42	5

Eraldis, pindala	Rin- ne	Kooseis		Kasvu- koha- tüüp	Boni- teet	Vanus a	Kõr- gus m	Dia- mee- ter cm	Täius	Tagavara tm		Soovi- tatav välja- raie %
		kor- daja	puu- liik							ha-l	eral- disel	
		50	KSS			60	21	25		121	42	5
Looduslik puistu. Kooseis ebaühtlane, koosseisus ka mõni mänd. Kaskedest on valdav sookask. Alusmetsas hajali toomingas, kuuse järelkasv, H=2–7 m, põõsarindes harilik paakspuu ja paiguti vaarikas. Puhmarinne hõre, laiguti pohla.												
57	1			KR- MS	4				40	89	18	
0,32 ha		60	MÄ			65	15	30		53	11	0
		30	HB			65	16	35		27	5	0
		10	KS			65	13	13		9	2	10
Looduslik puistu. Ajuti liigniiske. Mitmed kased on kängunud. Põõsarindes paakspuu.												
59	1			KR- MS	3				70	248	50	
0,20 ha		90	MÄ			50	20	35		223	45	5
		10	KS			50	19	20		25	5	10
Looduslik puistu. Allub kuivenduskraavi mõjule. Kooseisus mõni kuusk. Alusmetsas kuuse, H=5–10 m ja sookase, H=5–7 m järelkasv; põõsarindes sarapuu, paakspuu; puhmarindes kanarbik, pohl, mustikas.												
60	1			KR- MS	4				40	59	7	
0,12 ha		80	KS			65	15	15		47	6	0
		25	HB			65	16	25		12	1	0
Looduslik puistu. Kannatab liigniiskuse all. Kaskedest esineb vaid sookask. Alusmetsas sookase järelkasv, põõsarindes paakspuu.												
61	1			KR- MS	3				60	186	52	
0,28 ha		60	MÄ			70	20	35		112	32	0
		20	KS			65	20	20		37	10	5
		20	HB			85	23	40		37	10	10
Looduslik puistu. Täius ja koosseis ebaühtlane. Kooseisus mõni kuusk. Kaskedest on ülekaalus sookased. Alusmetsas kuuse järelkasv, põõsarindes paakspuu, harva vaarikas. Puhmarindes mustikas.												
62	1			JK-MS	2				60	207	70	
0,34 ha		90	HB			60	23	40		186	63	5
		10	KSS			60	22	25		21	7	5
Looduslik puistu. Kooseisus ka mõni kuusk. Kaskedest on valdav sookask. Alusmetsas hajali kuuse järelkasv, H=3–6 m, põõsarindes paiguti vaarikas. Puhmarindes pohl, harvem mustikas ja väga harva sinikas.												

Tabel 3. Puittaimede nimekiri.

Jrk. nr.	Kodu- maisus	Puittaimede eestikeelne nimetus	Puittaimede teaduslik nimetus
1	+	haab, harilik	<i>Populus tremula</i>
2	+	kanarbik	<i>Calluna vulgaris</i>
3		karusmari, aed-	<i>Grossularia uva-crispa</i> (= <i>Ribes uva-crispa</i>)
4	+	kask, kuld- (arukase ja sookase hübriid)	<i>Betula × aurata</i> (<i>Betula pendula</i> × <i>Betula pubescens</i>)
5	+	kask, soo-	<i>Betula pubescens</i>
6		kirsipuu, hapu	<i>Cerasus vulgaris</i> (= <i>Prunus cerasus</i>)
7	+	kuusk, harilik	<i>Picea abies</i>
8	+	kuusk, vits-	<i>Picea abies</i> f. <i>viminalis</i>
9		leeder, punane	<i>Sambucus racemosa</i>
10	+	lepp, hall	<i>Alnus incana</i>

Jrk. nr.	Kodu-maisus	Puittaimede eestikeelne nimetus	Puittaimede teaduslik nimetus
11	+	mustikas, harilik	<i>Vaccinium myrtillus</i>
12	+	mänd, harilik	<i>Pinus sylvestris</i>
13	+	paakspuu, harilik	<i>Frangula alnus</i>
14	+	paju, kahevärviline	<i>Salix phylicifolia</i>
15	+	paju, mustjas	<i>Salix myrsinifolia</i>
16	+	paju, vesi-	<i>Salix triandra</i>
17	+	pihlakas, harilik	<i>Sorbus aucuparia</i>
18		ploomipuu, haraline	<i>Prunus divaricata</i> (= <i>Prunus cerasifera</i> ssp. <i>divaricata</i>)
19	+	pohl, harilik	<i>Rhodococcum vitis-idaea</i> (= <i>Vaccinium vitis-idaea</i>)
20	+	pärn, harilik	<i>Tilia cordata</i>
21	+	remmelgas, raag-	<i>Salix caprea</i>
22	+	remmelgas, raud-	<i>Salix pentandra</i>
23	+	sarapuu, harilik	<i>Corylus avellana</i>
24	+	sinikas	<i>Vaccinium uliginosum</i>
25		sirel, harilik	<i>Syringa vulgaris</i>
26		sõstar, punane	<i>Ribes rubrum</i>
27	+	tamm, harilik	<i>Quercus robur</i>
28	+	toomingas, harilik	<i>Padus avium</i> (= <i>Prunus padus</i>)
29	+	vaarikas, harilik	<i>Rubus idaeus</i>
30		õunapuu, aed-	<i>Malus domestica</i>

2. Puittaimestiku haljastusväärtus

Haljastuslikult väärtuslikud (II väärtusklass) on heades valgustingimustes kasvanud laia ja korrapärase võraga puud. Haljastuslikult väärtuslikud on ka kuuskedede read, mis piiravad viljapuuaeda.

Üksikpuudest on haljastuslikult olulised (III väärtusklass) väiksema ja ühekülgsema võraga puud. Metsaeraldistest on haljastuslikult olulised männi-enamusega eraldised, milles on puudel hea juurdekasv.

Haljastuslikult väheväärtuslikud (IV väärtusklass) on tugevalt seenhaigustest kahjustunud, ent veel püsivas seisundis puud, suuremate vigastustega veel püsivas seisundis puud, väikeste võradega või väga ühekülgse võraga puud, suuremate puude alla jäänud puud; väheväärtuslikud on ka lühiealiste lehtpuuliikide ülekaaluga metsaeraldised, samuti männienamusega eraldis nr. 57, kus puude kasv on häiritud liigniiskuse tõttu.

Kuivanud ja lähiajal hääbuvad puud tuleks likvideerida (V väärtusklass), samuti tuleks likvideerida noorte ise alale levinud puude kogumikud (võsad).

Alal kirjeldatud ja eraldi dendroloogilisele plaanile kantud 65 haljastuslikku objekti jagunevad väärtusklasside vahel järgmiselt:

- väärtuslikud (II väärtusklass) – 9 (13.8 %);
- olulised (III väärtusklass) – 29 (44.6 %);
- väheväärtuslikud (IV väärtusklass) – 17 (26.2 %);
- likvideeritavad (V väärtusklass) – 10 (15.4 %).

Järeldused

- Enamik uuritud alast on kaetud metsaga. Vaid ala loodeosa olemasoleva elamu ümber on lage suuremate üksikpuude ja puude ridadega.
- Haljastuslikult väärtuslikud üksikpuud kasvavad ümber olemasoleva elamu.
- Metsaeraldistest on väärtuslikumad heas seisundis männi-enamusega eraldised. Kuna metsas on puud kasvanud vastastikuses mõjus, on männi-eraldised

haljastuslikult olulised (III väärtusklass). Enamik männi-enamusega eraldistest allub kuivendusele.

- Haava- ja sookase-enamusega metsaeraldised on väheväärtuslikud (IV väärtusklass), kuna sookased on tundlikud häirimisele ning haavad on jõudnud suures osas küpsusvanusesse.
- Sõõru maaüksuse detailplaneeringu eskiisis (seis 18.10.2011) on arvestatud kruntideks jagamisel ning lubatud hoonestusalade paigutusel ala veerežiimi, metsaeraldiste liigilise koosseisuga ning puude vanusega, mistõttu enamik väärtuslikumast haljastusest jääb ehitusaladest väljapoole. Ka eraldisele 52 planeeritav ehitusala on paigutatud kraavi ümber tekkinud küpsete haabade rühma kohale.

Ettepanekud olemasoleva haljastuse säilitamiseks, hoolduseks ja täiendamiseks

- Säilitada haljastuslikult väärtuslikud üksikpuud.
- Võimalusel säilitada haljastuslikult olulisteks hinnatud üksikpuud.
- Lubatud ehitusalade kõrval tuleks eelistatult säilitada mände kui püsivamaid puid.
- Jälgida, et ehitustegevuse käigus säilitatavate puude juuri ega tüvesid ei vigastataks. Kuivõrd muld on enamikul alast ajuti liigniiske ja pehme, siis on puude juurte vigastamise oht seal suur.
- Eriti tähtis on jälgida, et ei kahjustataks kuuskede juuri, kuna kuuskedel on laiuv ja pinnapealne juurestik. Juurevigastustest nakkuvad kuused tihti juurepessuga ja võivad muutuda enneaegselt tormihellaks.
- Asemele ja juurde istutatavate suurte puudena võiks eelistada liike nagu sanglepp, arukask, suurelehine ja läänepärn.
- Eelkõige võiks haljastamisel kasutada erinevaid põõsaid, kuna praegu on põõsarinne vaene.

Kokkuvõte

Veskitaguse küla Sõõru kinnistu edelaosa on kaetud peamiselt männi-enamusega metsaga. Metsa kaasliikideks on kuusk, haab ja sookask. Haljastuslikult väärtuslikumad on männi-enamusega metsaeraldised. Sõõru maaüksuse detailplaneeringu eskiisis (seis 18.10.2011) on arvestatud kruntideks jagamisel ning lubatud hoonestusalade paigutusel ala veerežiimi, metsaeraldiste liigilise koosseisuga ning puude vanusega, mistõttu enamik väärtuslikumast haljastusest jääb ehitusaladest väljapoole.

Uuritud alal eristati 17 puittaime, millest 11 on kodumaised.

Juurde lisatud dendroloogiline plaan ja väärtushinnangu skaala selgitus (LISA 1, LISA 1a, LISA 1b).

Tallinnas, 01.12.2011.

Koostaja,

Olev Abner,

dendroloog

tel. 56651312, olevab@hotmail.ee

LISA 1. Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala

1) Eriti väärtuslik puu (I väärtusklass) – dekoratiivsete ja/või pikaealiste ning haigustele ja kahjuritele vastupidavate puuliikide eriti suured ja elujõulised eksemplarid. Puud, mis on dendroloogilised haruldused või mis omavad ajaloolist või kultuuriloolist väärtust. Samuti looduskaitse all olevad puud. Kindlasti säilitada.

2) Väärtuslik puu (II väärtusklass) – dekoratiivne, pikaealine ning mehhaanilistest vigastustest, haigustest või kahjuritest kahjustamata (või väikese kahjustusega) puu. Dekoratiivsete, haigus- ning kahjurikindlate ja pikaealiste puuliikide noored elujõulised eksemplarid. Haljastusplaani (istutusskeemi) järgi istutatud puu. Omab olulist maastikulist ja ökoloogilist tähtsust. Säilitada.

3) Oluline puu (III väärtusklass) – dekoratiivne või pikaealine ning väheste mehhaanilistest vigastustest, haiguste- või kahjuritetunnustega, kuid veel elujõuline (juurdekasvu omav) puu. Puu, mis on osa ökoloogiliselt efektiivsest haljastusega kohast Võimalusel säilitada.

4) Väheväärtuslik puu (IV väärtusklass) – puu, mis kahjustab või tulevikus hakkab kahjustama liigiliselt või asukohalt ala väärtuslikumat puud. Puu, mis on oma eluea lõpul kas vanuse või kahjustuste tõttu. Puu, mis on allasurutud seisundis. Linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslik puu, mida võib säilitada kui biomassi, kuid mis on soovitatav likvideerida või asendada väärtuslikumate puuliikidega. Võib likvideerida.

5) Likvideeritav puu (V väärtusklass) – haige elujõuetu, ohtlik puu, ning millel on antud kohal väike ökoloogiline tähtsus. Puu, mis on kuivanud, tugevasti kahjustunud varju, linnatingimuste, põlemise, mehaaniliste vigastuste jms. tõttu. Puu, mis varjab ja kahjustab I ja II väärtusklassi puid või muud haljastust. Kuulub väljaraiumisele.

LISA 1a. Puistute (k.a. metsad ja metsaosad) haljastusliku väärtuse hindamise skaala

1) Eriti väärtuslik puistu (I väärtusklass) – puistu, kus enamuse moodustavad dekoratiivsed, pikaealised ja haiguskindlad puud. Puistu, mis on haruldane tekkeviisilt, koosseisult, kasvukohatüübilt, vanuselt ning omab ajaloolist või kultuuriloolist tähtsust. Looduskaitse all olevad metsaosad. I kaitsekategooria kaitsealuste taimeliikide kasvupaigad või loomaliikide elupaigad, võtmebiotoobid. Säilitamisel rakendada vajadusel lisameetmeid, s.h. mitte muuta lähemas ümbruses ökoloogilisi faktoreid. Säilitada tervikuna!

2) Väärtuslik puistu (II väärtusklass) – puistu, kus on elujõulised ja/või tähelepanuväärsete dekoratiivsete iseärasustega puud. Parkmetsadena istutatud metsaosad. Omavad suurt ökoloogilist, esteetilist ja/või kultuuriloolist väärtust, vääriselupaigad. Linnatingimustes haruldase koosseisu, rindelisuse või kasvukohatüübiga metsaosad. Säilitada tervikuna või suurte puurühmadena.

3) Oluline puistu (III väärtusklass) – dekoratiivne või pikaealine ning väheste mehhaanilistest vigastustest, haiguste- või kahjuritetunnustega, kuid veel elujõuline (juurdekasvu omav) puistu. Samuti dekoratiivsete, haigus- ning kahjurikindlate ja pikaealiste puuliikide noored elujõulised eksemplarid neile sobivas kasvukohas. Puistu, mis osaleb antud kohal ökoloogiliselt efektiivse haljastuse (kaitseistandikes, kruntide ja elurajoonide vahelistes piirdeistandikes, tänavahaljastuses, metsa rajatud elurajoonis krundi kõrghaljastuse) moodustamisel. Võimalikult säilitada, likvideerimisel kompenseerida vastavalt raielubade andmise korrale.

4) Väheväärtuslik puistu (IV väärtusklass) – lühiealistest liikidest koosnev, tihe ja hooldamata. Puistu, milles kuni pooled puudest on oma eluea lõpul kas vanuse või kahjustuste tõttu. Linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslikest puuliikidest koosnev puistu, mida soovi korral võib säilitada kui biomassi, kuid mis on otstarbekas likvideerida ja asendada väärtuslikumate puuliikidega.

5) Likvideeritav puistu (V väärtusklass) – haigete, kuivanud ja elujõuetute puudega puistu, omab väikest ökoloogilist tähtsust. Tugevasti kahjustunud põlemise, mehhaaniliste vigastuste jms. tõttu, või milles on üle poolte puudest oma eluea lõpul kas vanuse või kahjurite või haigustest tingitud kahjustuste tõttu. Kuulub vajadusel raiumisele.

LISA 1b. Põõsaste haljastusliku väärtuse hindamise skaala

- 1) Eriti väärtuslik põõsas (I väärtusklass) - dekoratiivsete ja/või pikaealiste ning haigustele ja kahjuritele vastupidavate põõsaliikide eriti suured (ja elujõulised) eksemplarid. Looduskaitsealune põõsaliik ja dendroloogiline haruldus. Kindlasti säilitada.
- 2) Väärtuslik põõsas (II väärtusklass) – elujõuline ja/või tähelepanuväärsete dekoratiivsete iseärasustega põõsas; haljastusplaani (istutusskeemi) järgi istutatud leht- või okaspõõsas. Omab ökoloogilist ja ruumilist väärtust. Säilitada samas seisundis. Rühmad säilitada tervikuna või suurte rühmadena.
- 3) Oluline põõsas (III väärtusklass) – haljastusplaani (istutusskeemi) järgi istutatud või linnatingimustele vastupidav ja talvekindel ala ilmestavat ja keskkonda parandavat tähtsust omav leht- või okaspõõsas, mille dekoratiivsed omadused on vähenenud. Võimalusel säilitada ja noorendada.
- 4) Väheväärtuslik põõsas (IV väärtusklass) – lühiealine isekülvne või võsundiliselt levinud põõsas, mis kahjustab või tulevikus hakkab kahjustama liigiliselt/sordiliselt või asukohalt ala väärtuslikumat haljastust. Linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslik põõsas, mida soovi korral võib säilitada kui biomassi. Võib likvideerida.
- 5) Likvideeritav põõsas (V väärtusklass) – põõsas, mis on tugevasti kahjustunud varju, kahjurite, põlemise, mehaaniliste vigastuste jms. tõttu. Samuti põõsas, mis on haige, elujõuetu ning omab väikest ökoloogilist tähtsust. Põõsas, mis varjab ja kahjustab I ja II väärtusklassi põõsaid või muid haljastust. Võib likvideerida.